

บันทึก

เรื่อง การมอบอำนาจของอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
ให้ผู้อำนวยการกองปฏิบัติราชการแทน

จังหวัดพัทลุงได้มีหนังสือ ที่ พท.๒๕/๑๖๖๖ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๒๕ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาการมอบอำนาจของอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรให้ผู้อำนวยการกองพัฒนาการบริหรงานเกษตรปฏิบัติราชการแทน โดยมีข้อเท็จจริงว่า จังหวัดพัทลุงมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการลงนามในหนังสือของกรมส่งเสริมการเกษตรถึงจังหวัดพัทลุง เรื่อง สัปดาห์ยุทธเกษตรกร ซึ่งผู้อำนวยการกองพัฒนาการบริหรงานเกษตรลงนามปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรว่า น่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๔๒ วรรคสี่ กำหนดว่า การมอบอำนาจของอธิบดีให้ผู้อื่นปฏิบัติราชการแทนจะมอบได้แต่รองอธิบดีโดยทำเป็นหนังสือเท่านั้น จะมอบให้ผู้อื่นไม่ได้ เว้นแต่จะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนอธิบดีจะต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี และทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา จังหวัดพัทลุงจึงได้ทักท้วงไปยังเกษตรจังหวัดพัทลุง เกษตรจังหวัดพัทลุงได้มีหนังสือแจ้งคำทักท้วงของผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุงไปยังผู้อำนวยการกองพัฒนาการบริหรงานเกษตร ผู้อำนวยการกองพัฒนาการบริหรงานเกษตรได้มีหนังสือตอบให้เกษตรจังหวัดพัทลุงทราบว่าการลงนามปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรดังกล่าวไม่เป็นการผิดกฎหมายแต่อย่างใด เนื่องจากได้รับมอบอำนาจจากกรมส่งเสริมการเกษตรตามคำสั่งกรมส่งเสริมการเกษตรที่ ๑๘๕๕/๒๕๒๓ เรื่อง อธิบดีมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการกองและเลขานุการกรมปฏิบัติราชการแทน ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๓ ซึ่งจังหวัดพัทลุงพิจารณาแล้วเห็นว่า คำสั่งกรมส่งเสริมการเกษตรดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะการที่อธิบดีมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการกองปฏิบัติราชการแทน เป็นการขัดกับประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อยุติที่ถูกต้องเพื่อใช้เป็นหลักในการบริหารราชการแผ่นดินต่อไป จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาว่า

๑. คำสั่งกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ ๑๘๕๕/๒๕๒๓ เรื่อง อธิบดีมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการกอง ฯลฯ ชอบด้วยกฎหมาย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ข้อ ๔๒ วรรคสี่ หรือไม่

๒. ถ้าหากคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้อำนวยการกองลงนามปฏิบัติราชการแทนอธิบดีเท่าที่ผ่านมา จะมีผลในทางปฏิบัติหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณา

ปัญหาดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมส่งเสริมการเกษตร) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวง) แล้ว มีความเห็นดังนี้

เมื่อพิจารณาประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘๖ ข้อ ๔๒ วรรคสี่ซึ่งกำหนดว่า”อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติหรือการปฏิบัติราชการที่อธิบดีจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น มิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น อธิบดีจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองอธิบดีปฏิบัติราชการแทนก็ได้ แต่ถ้าจะมอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนอธิบดี ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี และให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา” แล้ว จะเห็นได้ว่า บุคคลที่อธิบดีจะมอบอำนาจเพื่อให้ปฏิบัติราชการแทนได้นั้นมีเฉพาะผู้ที่ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีกับผู้ว่าราชการจังหวัดเท่านั้น ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้อำนวยการกอง เลขานุการกรม ฯลฯ หากใช้ผู้ที่อธิบดีจะมอบอำนาจให้ได้ไม่ ฉะนั้น ตามปัญหาที่หารือว่า คำสั่งกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ ๑๘๕๕/๒๕๒๓ เรื่อง อธิบดีมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการกอง ฯลฯ จะชอบด้วยกฎหมายตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘๖ ข้อ ๔๒ วรรคสี่ หรือไม่นั้น เมื่อได้พิจารณาคำสั่ง ที่ ๑๘๕๕/๒๕๒๓ เรื่อง อธิบดีมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการกอง ฯลฯ แล้ว ปรากฏว่า อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรมอบให้ผู้อำนวยการกองและเลขานุการกรมปฏิบัติราชการแทนในข้อ ๑ (ราชการบริหารทั่วไป) ซึ่งระบุต่อไปว่า “๑.๑ ลงนามในหนังสือราชการหรือโทรเลขหรือตอบรับพัสดุ ครุภัณฑ์ หรือเรื่องอื่นๆ ซึ่งอธิบดีได้สั่งการหรืออนุมัติไว้ในเรื่องเดิมแล้ว” นั้น ถึงแม้ว่าตามหนังสือของผู้อำนวยการกองพัฒนาการบริหารงานเกษตร ที่ กส.๑๐๐๘/ว.๓๓๔ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๒๔ ตอบหนังสือจังหวัดพัทลุง อนุมัติเงินงบประมาณโครงการสัปดาห์ยุวเกษตรกรไปให้จังหวัดพัทลุงทราบ จะเป็นกรณีที่อธิบดีได้เคยมีคำสั่งไว้ในเรื่องนี้แล้วก็ตาม แต่เมื่อได้วินิจฉัยว่าการมอบอำนาจของอธิบดีมีหลักเกณฑ์จะกระทำได้เฉพาะรองอธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเท่านั้น ฉะนั้น การลงนามในหนังสือราชการของผู้อำนวยการกองพัฒนาการบริหารงานเกษตร ฉบับนี้ จึงไม่ถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการแทนโดยชอบตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๔๒ วรรคสี่

๒. สำหรับในข้อที่ถามต่อไปว่า ถ้าหากคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้อำนวยการกองฯ ลงนามปฏิบัติราชการแทนอธิบดีเท่าที่ผ่านมา จะมีผลในทางปฏิบัติหรือไม่ นั้น เมื่อวินิจฉัยข้อกฎหมายเป็นเช่นที่กล่าวแล้ว การกระทำดังกล่าวก็ไม่มีผลตามนัยดังกล่าว

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เมษายน ๒๕๒๕